

lige indstilling til udmålingsspørgsmål en tilbøjelighed til at skærpe udmålingen ved recidiv. Der er tale om en gammel udmålingspraksis, som formentlig navnlig bygger på det synspunkt, at der skal skærpede midler til for at påvirke den lovovertræder, overfor hvem tidligere idømt straf har været uden virkning. Det er sandsynligt, at en sådan forventning om nytten af en skærpet straf har gjort sig gældende i videre omfang, end erfaringerne fra straffuldbyrnelsen berettiger. På den anden side må det fremhæves, at en praksis med hensyn til strafskærpelse ved recidiv i en lang periode har fået støtte også fra fængselskyndiges side, for så vidt som der ofte er givet udtryk for en negativ bedømmelse af gentagne takstbestemte straffe og en positiv bedømmelse af straffe, der muliggør en behandling af passende varighed, når tilbagefald har indiceret et behov herfor. Først i de senere år er det blevet almindeligt, at de straffuldbyrndende myndigheder — til dels i tilknytning til kriminologiske undersøgelser — har givet udtryk for skepsis med hensyn til den specialpræventive virkning af straffuldbyrndelse. Hertil kan føjes, at det også er blevet mere almindeligt at fremhæve et retfærdigheds-synspunkt, som går ud på, at en udmåling efter kriminalitetens grovhed ikke bør fraviges.

Straffelovrådet er tilbøjeligt til at mene, at retspraksis — navnlig i de senere år — i et ikke ubetydeligt omfang har bevæget sig bort fra strafskærpelser overfor recidivister. Man finder, at arbejdsgruppen med rette — omend i en for kategorisk form — har peget på ønskeligheden af at søge den udmålingsmæssige betydning af forstraffe og recidiv reduceret.

Der er i straffelovrådet enighed om, at man ikke fuldt ud kan gennemføre det synspunkt, at kriminalitet af en bestemt art og grad altid bør føre til samme straf, uanset om gerningsmanden er begynder eller recidivist og, i sidstnævnte tilfælde, uanset på hvilket stadium af en kriminel karriere han befinder sig, og uanset om den nu foreliggende kriminalitet ligner eller ikke ligner den tidligere pådømte. Strafskærpelse kan navnlig være på sin plads i tilfælde, hvor tiltaltes kriminelle aktivitet har antaget en professionel eller halv-professionel karakter. Herved må bl. a. fremhæves de tilfælde,

hvor tilbagefald er forekommet så regelmæssigt og med så korte mellemrum, at domstolene må finde det påkrævet at bringe den kriminelle virksomhed til ophør for en passende tid. Man kan ligeledes ikke se bort fra, at der i en del af disse tilfælde fra fængselsmæssig side vil være holdepunkter for at antage, at et længere anstaltsophold, forbundet med uddannelse, arbejdsstræning, efterforsorg m. v., kan give håb om bedre resultater end gentagne korte afsoninger, som til stadighed fører lovovertræderen tilbage til en uændret situation af social ustabilitet.

På den anden side er der grund til at advare mod tendenser til en for vidtgående strafskærpelse, der alene er begrundet i recidiv. Der bør selv overfor recidivister fastholdes en rimelig begrænsning af straffen for berigelsesforbrydelser med hensyn til små værdier, særlig når det drejer sig om personer, hvis levevis ikke er præget af den ovenfor omtalte tilbøjelighed til stadige tilbagefald. Der kan formentlig være anledning til i videre omfang, end det sker nu, at se bort fra forstraffe, der ligger et par år eller mere tilbage i tiden, særlig når der foreligger oplysninger om arbejdsmæssig stabilitet m. v. i den mellemliggende periode. Der er næppe tvivl om, at der i retspraksis har været en stigende tilbøjelighed til at lade sanktionsvalg være helt eller i det væsentlige upåvirkede af tidligere kriminalitet, når den pågældende har holdt sig straffri i nogle år. Dette har bl. a. gjort sig gældende i retspraksis med hensyn til anvendelsen af betinget dom overfor tidligere straffede. Det af straffelovrådet anførte sigter derfor til en videre udvikling af retningslinier, der allerede kendes i domstolenes praksis. Det er en selvfølge, at betydningen af tidligere kriminalitet formindskes — og efter omstændighederne helt bortfalder — når den nu foreliggende kriminalitet har ringe eller slet ingen lighed med den tidligere pådømte.

Straffelovrådet har i det foregående nævnt nogle forhold, der dels begrunder den skærpede udmåling, der sker over for recidivister, dels sætter visse grænser for denne skærpelse. Man lægger imidlertid vægt på at anføre, at der også findes tilfælde, hvor den tiltaltes fortid bør kunne føre til en mildere udmåling. Selv om et behov for frihedsberøvelse af nogen varighed som nævnt kan